

STATUT

GŁOGOWSKIEJ KAPITUŁY KOLEGIACKIEJ

Nota historyczna

Kapituła Głogowska została ufundowana przez księcia Wojsława w 1120 roku za pontyfikatu papieża Kaliksta II i rządów biskupa wrocławskiego Heimo w początkach państwa polskiego. Odgrywała fundamentalną rolę wśród duchowieństwa miasta, wywierała wpływ na życie religijne i duchowość całej Ziemi Głogowskiej i była ważnym ośrodkiem kultury, aż do sekularyzacji w 1810 roku dokonanej przez władze pruskie.

W 900. rocznicę utworzenia tamtej Kapituły, dekretem Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego Tadeusza Lityńskiego z dnia 27 września 2020 r. (znak: D2-1/20) Głogowska Kapituła Kolegiacka została przywrócona do istnienia.

Zasady ogólne

1. Głogowską Kapitułę Kolegiacką, nazywaną dalej Kapitułą, stanowi kolegium prezbiterów, którego zadaniem jest sprawowanie bardziej uroczystych czynności liturgicznych w Kolegiacie pod wezwaniem Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Głogowie, a także wykonywanie zadań zleconych przez Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego (por. kan. 503 *Kodeksu Prawa Kanonicznego*, dalej KPK), w tym:
  - a) troszczenie się, by Kolegiata była prawdziwym centrum życia liturgicznego, odznaczającym się pięknem sprawowanej liturgii oraz dbałością o muzykę i śpiew kościelny,
  - b) zapewnienie mieszkańcom Głogowa i okolic częstszego dostępu do sakramentu pokuty i pojednania, a także sakramentu chorych,
  - c) organizowanie w Kolegiacie stałego nauczania prawd wiary, a szczególnie katechez poświęconych Biblii, Katechizmowi Kościoła Katolickiego, dokumentom papieskim i Stolicy Apostolskiej,
  - d) propagowanie dziedzictwa historycznego Kościoła na terenie dawnego archidiaconatu głogowskiego,
  - e) troszczenie się o rozwój i propagowanie kultu św. Mikołaja – patrona miasta Głogowa,
  - f) animowanie dzieł charytatywnych pod patronatem św. Mikołaja – patrona miasta Głogowa,
  - g) podejmowanie modlitwy za całą diecezję, a szczególnie za samego Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego i w intencjach jemu powierzonych,
  - h) wspieranie parafii pw. Wniebowzięcia NMP w Głogowie w tych działaniach, które wykraczają poza zwyczajne duszpasterstwo parafialne, a wynikają z kolegiackich funkcji głównej świątyni Głogowa.
2. Kapituła kieruje się przepisami Kodeksu Prawa Kanonicznego, zarządzeniami Stolicy Apostolskiej, dekretami II Polskiego Synodu Plenarnego, postanowieniami Konferencji Episkopatu Polski, przepisami prawa diecezjalnego i niniejszego Statutu.
3. Parafia kolegiacka pw. Wniebowzięcia NMP w Głogowie jest odłączona od Kapituły, zgodnie z kan. 510 KPK.
4. Za duszpasterstwo w parafii kolegiackiej odpowiedzialny jest wyłącznie jej proboszcz – mianowany czy to spośród członków Kapituły, czy też spoza nich – na którym spoczywają wszystkie obowiązki i któremu przysługują wszystkie władze i prawa proboszczowskie (por. kan. 510 §2 KPK).

5. Parafia kolegiacka udostępnia Kapitulę pomieszczenia na Archiwum Kapitulne, w którym powinny być przechowywane statuty i inne dokumenty Kapituły, a także jej pieczęcie. W archiwum tym należy przechowywać również dystynktoria po zmarłych kanonikach.
6. Kapituła posiada kościelną i cywilną osobowość prawną, zgodnie z kan. 114 KPK oraz art. 8 p. 1 Ustawy z dnia 17 maja 1989 r. o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego.
7. Kapituła posługuje się własną pieczęcią podłużną z nazwą „Głogowska Kapituła Kolegiacka” oraz adresem Kolegiaty, a także pieczęcią okrągłą, w środku której znajduje się scena Zwiastowania Najświętszej Maryi Panny, zaś w otoku napis „Głogowska Kapituła Kolegiacka”.
8. Kapituła ma prawo nabywania, posiadania, administrowania i zbywania dóbr doczesnych. Wszystkie akty dotyczące własności Kapituły muszą uprzednio uzyskać zgodę Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego.
9. Dobra Kapituły należy przeznaczyć, w pierwszej kolejności, na sprawowanie bardziej uroczystych czynności liturgicznych w Kolegiacie, a także na rzecz chorych i potrzebujących.
10. Wypada, aby kanonicy w testamencie przekazywali swój majątek osobisty lub jego część na rzecz Kapituły dla zapewnienia dzieł wskazanych w p. 9.
11. Kapituła może także przyjmować inne darowizny i spadki, zgodnie z postanowieniami prawa cywilnego.
12. Jako osoba prawna kolegialna, Kapituła wykonuje swoje działania na sposób kolegialny, zgodnie z kan. 119 KPK.

Wewnętrzna struktura Kapituły

13. Kapitułę tworzy dwunastu kanoników gremialnych oraz kanonicy honorowi, których liczba nie powinna przekraczać dwunastu.
14. W Kapitulę ustanawia się następujące urzędy: prepozyta, archidiacona, dziekana, penitencjarza, teologa, kustosza i sekretarza.
15. Jedynie kanonicy gremialni mogą sprawować powyższe urzędy oraz brać udział w wyborach i głosowaniach.
16. Urzędy te – za wyjątkiem kustosza – powierzane są na czas nieokreślony, a ich utrata następuje zgodnie z przepisem kan. 184 KPK.
17. Prawo nadawania godności kanonika przysługuje wyłącznie Biskupowi Zielonogórsko-Gorzowskiemu (kan. 509 § 1 KPK). Kandydat winien odznaczać się nauką i prawością życia oraz chwalebnie wypełniać posługę kapłańską (kan. 509 § 2 KPK).
18. Na czele Kapituły, jako jej przewodniczący, stoi prepozyt, wybierany przez Kapitułę (kan. 507 §1 KPK) oraz zatwierdzony przez Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego (kan. 509 §1 KPK). Pierwszego prepozyta w sposób wolny mianuje tenże biskup.
19. Do obowiązków prepozyta należy:
  - a) reprezentowanie Kapituły na zewnątrz,

- b) troska o właściwe funkcjonowanie Kapituły,
  - c) zwoływanie sesji kapitulnych,
  - d) przewodniczenie sesjom kapitulnym,
  - e) instalacja nowo mianowanych członków Kapituły.
20. W przypadku nieobecności prepozyta lub niemożliwości przewodniczenia, jego obowiązki przejmuje dziekan, wybierany przez Kapitułę, który z urzędu zastępuje prepozyta.
21. Drugą godnością w Kapitułe jest archidiakon, mianowany przez Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego, nazywany również archidiakonem głogowskim. Z zasady powinien nim być proboszcz parafii kolegiackiej.
22. Do szczególnych zadań archidiakona należy:
- a) troska o zachowanie i promocję dziedzictwa historycznego Kościoła na terenie dawnego archidiakonatu głogowskiego poprzez organizowanie wystaw, odczytów, sympozjów i innych spotkań,
  - b) reprezentowanie z urzędu Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego podczas tych wydarzeń patriotycznych i społecznych w Głogowie, w których nie może on osobiście uczestniczyć.
23. Kanonika penitencjarza, o którym w kan. 508 §1 KPK, mianuje Biskup Zielonogórsko-Gorzowski.
24. Do obowiązków kanonika penitencjarza należy osobiste sprawowanie sakramentu pokuty i pojednania w kolegiacie w wyznaczonych dniach i godzinach, a także organizowanie stałego dyżuru w konfesjonale kapitulnym dla pozostałych kanoników.
25. Kanonik penitencjarz ma władzę zwyczajną, której nie może delegować innym, rozgrzeszania w zakresie sakramentalnym od cenzur wiążących mocą samego prawa, ale niezdeklarowanych i niezastrzeżonych Stolicy Apostolskiej. Na terenie diecezji może rozgrzeszać także obcych, a diecezjan również poza diecezją (kan. 508 § 1 KPK).
26. Kapituła wybiera swojego sekretarza, do którego obowiązków należy:
- a) protokolowanie przebiegu sesji kapitulnych,
  - b) troska o przechowywanie akt Kapituły w Archiwum Kapitulnym,
  - c) prowadzenie korespondencji kapitulnej.
27. Kapituła wybiera ponadto – na okres 3 lat – kustosza, którego zadaniem jest troska o dobra materialne będące własnością Kapituły lub przez nią zarządzane. Swoje zadania wypełnia zgodnie z wymogami zawartymi w kan. 1273-1310 KPK oraz wskazaniem Kapituły.
28. Z uzasadnionych powodów, uznanych w tajnym głosowaniu, Kapituła może odwołać kustosza w ciągu trwania kadencji i powierzyć tę funkcję komu innemu. Ten sam kustosz może być wybierany na kolejne kadencje.
29. Do zadań szczególnych kanonika kustosza należy:
- a) prowadzenie księgi rachunkowej kapituły oraz kasy kapitulnej,
  - b) składanie rocznego sprawozdania z przychodów i rozchodów Kapituły na jej sesji zwyczajnej,
  - c) informowanie członków Kapituły o sytuacji materialnej kanoników seniorów, chorych lub dotkniętych wypadkami losowymi, odwiedzanie ich, służenie im pomocą, a także – w razie potrzeby – posługą sakramentalną,
  - d) troszczenie się o dystynktoria kapitulne po zmarłych kanonikach.

30. Przed zakończeniem roku kalendarzowego kanonik kustosz sporządza sprawozdanie finansowe (bilans) za miniony rok. Przekazuje je następnie prepozytowi Kapituły, który nie później jak do końca stycznia następnego roku doręcza je Biskupowi Zielonogórsko-Gorzowskiemu. Kopia sprawozdania powinna być przechowywane w Archiwum Kapitulnym.
31. Kapituła wybiera również kanonika, który pełnić będzie urząd teologa Kapituły. Kapłan ten winien odznaczać się biegłością w naukach kościelnych. Do jego zadań należy troska o to, by Kolegiata była miejscem stałego nauczania prawd wiary, a szczególnie głoszenia katechez poświęconych Biblii, Katechizmowi Kościoła Katolickiego, dokumentom papieskim i Stolicy Apostolskiej. W tym celu należy ustanowić stałą, cykliczną formę głoszenia otwartych nauk dla zapewnienia właściwej formacji wiernych miasta Głogowa i okolic. Zadanie to może spełniać sam kanonik teolog lub inni zaproszeni przez niego kapłani i świeccy.
32. Wypada, aby w jedną z niedziel miesiąca, o stałej godzinie oznaczonej przez proboszcza Kolegiaty, według ustalonej przez prepozyta kolejności, poszczególni kanonicy gremialni, honorowi lub kanonicy emerytowani odprawili w Kolegiacie Mszę św. i wygłosili homilię.
33. Z chwilą ukończenia 75. roku życia kanonik gremialny traci miejsce w Kapitulie i zostaje kanonikiem emerytem, zatrzymując jednak prawo do uczestniczenia w nabożeństwach i zebraniach Kapituły z głosem doradczym, a także prawo do stroju i odznak kanonickich. Jeśli pozwala na to zdrowie, kanonik emeryt proszony jest nadal o posługę w konfesjonale kapitulnym.
34. Członek Kapituły, który z powodu choroby lub innej poważnej przyczyny nie będzie mógł wypełniać swoich obowiązków, winien złożyć rezygnację, zachowując tytuł kanonika emeryta i przysługujące mu prawa, zgodnie z p. 33 Statutu.

Prawa i obowiązki członków Kapituły

35. Kanonicy gremialni, emerytowani oraz honorowi zaproszeni są do uczestniczenia w stroju chórowym w uroczystej liturgii sprawowanej w Kolegiacie przez biskupa diecezjalnego, biskupa koadiutora lub biskupa pomocniczego. Podczas takiej liturgii idą oni w procesji wejścia, zasiadają w stallach, a także wyznaczają spośród siebie tych, którzy podejmą podczas tej liturgii posługę sakramentu pokuty i pojednania w konfesjonale kapitulnym. O Mszy sprawowanej w Kolegiacie przez biskupa zawsze powinien poinformować kanoników prepozyt i zaprosić ich do posługi.
36. Kanonicy gremialni jak i honorowi uczestniczą również w stroju chórowym w odpuszc diecezjalnym ku czci NMP z Rokitna w Rokitnie.
37. Kanonicy gremialni i honorowi oraz emerytowani uczestniczą w stroju chórowym także w uroczystej Mszy św. konwentualnej w dzień tytułu Patronki Kolegiaty, po uprzednim zawiadomieniu przez prepozyta. Wypada także, aby w Wigilię tej uroczystości odprawić w Kolegiacie uroczyste Nieszpory, którym przewodniczyć będzie prepozyt lub inny wyznaczony przez niego kanonik.
38. Kanonicy gremialni posiadają prawo do miejsca w stalli, przy czym obowiązuje następująca kolejność: po stronie prawej miejsca przewodniczenia – prepozyt, dziekan, zaś po lewej stronie – archidiakon i kustosz. Pozostali kanonicy zajmują miejsca przyznane przez prepozyta Kapituły.

39. Kanonicy honorowi mogą zajmować wolne miejsca w stallach za kanonikami gremialnymi.

Strój kanonicki

40. Członkowie Kapituły używają stroju kanonickiego, na który składają się: czarna sutanna z fioletowymi obszywkami i fioletowymi guzikami, pas fioletowy, biret czarny z fioletowym pomponem, komża z fioletową podbitką (rokieta), fioletowy mucet, pierścień z symbolem Najświętszej Maryi Panny oraz dystynktorium kanonickie w formie krzyża według historycznego wzoru z 1788 roku. Dystynktorium Kapituły wykonane jest ze srebra pokrytego białą emalią i złożonymi brzegami. Stanowi je krzyż maltański z okrągłym medalionem pośrodku. Na jego awersie znajdują się cztery pierwsze słowa pozdrowienia anielskiego w języku łacińskim (Ave Maria gratia plena). Awers medalionu przedstawia scenę Zwiastowania NMP zaczerpniętą z barokowego obrazu ołtarzowego pochodzącego z Ziemi Głogowskiej, a rewers medalionu zawiera inskrypcję informującą o fundacji kapituły głogowskiej przez komesa Wojsława w 1120 roku i jej przywróceniu przez bp. Tadeusza Lityńskiego w 2020 roku (C.M.G. f.a. W.D.S. A.MCXX r.a. E.T.L. A.MMXX – wyjaśnienie skrótu: Capitulum Maioris Glogoviae fundatum a Woislao Duce Silesiae Anno MCXX renovatum ab Episcopo Thaddaeo Lityński Anno MMXX). Zawieszony jest na srebrnym, połączonym łańcuchu. Srebrny połączony pierścień kanonicki zdobi wygrawerowany na niebieskim tle złoty monogram Maryjny otoczony napisem „Capitulum Maioris Glogoviae MCXX”. Dystynktorium zawieszony jest na srebrnym, połączonym łańcuchu, który może zastąpić niebieska wstęga ze srebrnymi otokami.

Pogrzeb członków Kapituły

41. Pogrzeb członków Kapituły odbywa się zgodnie z prawem i miejscowymi zwyczajami.
42. Członkowie Kapituły powinni uczestniczyć w pogrzebach jej kanoników w stroju chórowym.
43. Każdy z członków Kapituły obowiązany jest odprawić jedną Mszę św. za zmarłego kanonika (oprócz Mszy św. wymaganej przez prawo diecezjalne).
44. W listopadzie, w ustalonym przez prepozyta dniu, członkowie Kapituły koncelebrują wspólnie Mszę św. w intencji zmarłych biskupów i rządców diecezji, a także zmarłych księży kanoników.

Postanowienia końcowe

45. Wszelkie zmiany w Statucie mogą być dokonane tylko przez Biskupa Zielonogórsko-Gorzowskiego (por. kan. 505 KPK).
46. Wątpliwości dotyczące interpretacji niniejszego Statutu rozstrzyga Biskup Zielonogórsko-Gorzowski.
47. Niniejszy Statut wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

ks. Piotr Kubiak
kanclerz Kurii

+ Tadeusz Lityński
Biskup Zielonogórsko-Gorzowski

Dan w Zielonej Górze, dnia 29 czerwca 2023 r.
w Uroczystość świętych Apostołów Piotra i Pawła
Znak: D2-12/23